

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ
ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ-2025

УДК 378.091.12:005.336.5-057.875
ББК 74.489.4
А 43

Затверджено вченою радою гуманітарного факультету Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії від 29 січня 2025 року, протокол № 6.

Актуальні питання професійного становлення сучасної молоді :
збірник наукових праць студентів / упорядники Л. Циганюк, Л. Качуринець.
Хмельницький : ХГПА, 2025. Вип. IV. 498 с.

Рецензенти:

Бучківська Г. В. – доктор педагогічних наук, професор, заслужений діяч мистецтв України, декан гуманітарного факультету Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії, професор кафедри образотворчого, декоративно-прикладного мистецтва та технологій, член Національної спілки майстрів народного мистецтва України, Спілки дизайнерів, Всеукраїнської спілки автентики;

Онищук М. І. – директор Хмельницького обласного науково-методичного центру культури і мистецтва, заслужена артистка України, член Всеукраїнської музичної спілки.

©Циганюк Л.І., 2025
©Качуринець Л.В., 2025

Козяр Лілія. Фортепіанний ансамбль як важливий етап музичного становлення юного піаніста.....	370
Колодій Ірина, Водяна Валентина. Розспівки як засіб формування вокально-хорових навичок учнів молодших класів.....	374
Корець Богдан. Особливості професійних компетентностей педагога-тренера в роботі колективу спортивно-бального танцю.....	379
Костич Анастасія. Роль мультимедійних технологій у творчому розвитку учнів ЗЗСО.....	383
Крантова Інна. Характеристика методів практичного навчання мистецтву образотворення у НУШ.....	391
Кудлюк Аня. Виховний потенціал музичної класики.....	396
Ліпінська Анастасія. Переваги та ризики використання електронних підручників на уроках образотворчого мистецтва у НУШ.....	401
Марковська Уляна. Теоретико-практичні аспекти опанування народним мистецтвом у 1–4 класах.....	406
Мицюк Софія. Методика формування у молодших школярів інтересу до народного танцю.....	412
Онищук Марія. Творчість Богдани Фільц для дітей шкільного віку.....	424
Племяник Віталій. Діяльнісний підхід у навчанні як ресурс якісної підготовки майбутніх учителів історії та громадянської освіти.....	429
Портнов Сергій. Значення українського народно-академічного інструментального виконавства у формуванні культурного середовища сучасної молоді.....	434
Посулько Юлія. Інноваційні підходи до використання наочності на уроках образотворчого мистецтва.....	439
Ростецький Борис Роман, Водяна Валентина. Інтеграція хорового співу в міждисциплінарне навчання середньої школи.....	444
Сарвілова Софія. Інноваційний підхід до розвитку творчих здібностей учнів старших класів засобами музично-театральної діяльності.....	449

ЗНАЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНО-АКАДЕМІЧНОГО ІНСТРУМЕНТАЛЬНОГО ВИКОНАВСТВА У ФОРМУВАННІ КУЛЬТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА СУЧАСНОЇ МОЛОДІ

Сергій Портнов,

студент 1 курсу магістратури

спеціальності 014. Середня освіта. Музичне мистецтво

Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка

науковий керівник:

кандидат мистецтвознавства, професор кафедри музикознавства

та методики музичного мистецтва

Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка

Богдан Водяний

У статті визначено роль українського народно-академічного інструментального виконавства у формуванні національної свідомості молоді та необхідність інтеграції традиційного мистецтва в сучасне культурне середовище. Запропоновані конкретні шляхи популяризації народно-академічного виконавства серед молоді на основі взаємодії освіти, мистецтва та медіа.

Ключові слова: *середня освіта, музичне мистецтво, національна культурна ідентичність, популяризація народно-академічного мистецтва, цифровізація, глобалізація суспільства, інтеграція народного мистецтва.*

Культура – основа, на якій будується будь-яка національна свідомість і суспільний розвиток народу. У світовій культурній спадщині українське народно-академічне інструментальне виконавство займає унікальне місце через його самобутність, мелодійність і глибокий зв'язок з народними традиціями.

Українське народно-академічне інструментальне виконавство не лиш зберігає автентичні традиції, але і розвивається, створюючи новітні форми, що

відповідають потребам сучасної молоді. І розуміння його ролі в культурному вихованні можна назвати ключовим для формування ціннісних орієнтирів й естетичних уподобань нового покоління. Це унікальне культурне явище має глибокі корені, що сягають дуже давніх часів. Українська музична традиція має багатовікову історію, яка тісно пов'язана з життям народу, його обрядами, святами та повсякденним побутом. Народні інструменти, такі як бандура, сопілка, цимбали, трембіта, ліра, створювали не лише музичний супровід, а й передавали культурні коди та ідентичність.

Дослідження українського народно-академічного інструментального виконавства знаходилося в полі зору багатьох науковців, серед них М. Давидов (1; 2; 3), А. Душний (4), Г. Голяка (5), Є. Іванов (6), І. Ляшенко (7), Л. Пасічняк (8), О. Трофимчук (9), Л. Черкаський (10) та інші.

У ХІХ столітті почався процес академізації народного виконавства. На хвилі національного відродження з'явилися перші спроби адаптувати народну музику до вимог професійного виконавства. Визначною постаттю цього періоду можна назвати Миколу Лисенко, який зробив вагомий внесок у розвиток української музики, популяризуючи її у концертних залах.

У ХХ столітті народно-академічне виконавство стало невід'ємною частиною музичної освіти та професійної діяльності. Оркестри народних інструментів, такі як Національний академічний оркестр народних інструментів України, пропагують українську музику як в країні, так і за її межами.

Сучасні виконавці активно інтегрують народні інструменти у популярну музику. Бандура та цимбали використовуються у таких жанрах, як: джаз, рок і навіть електроніка. Відомі гурти, такі як «Даха Браха» та «ОНУКА», показують, як народні традиції можуть стати основою для створення нових музичних стилів.

Музичні фестивалі, такі як «Країна мрій» чи «Етнофест», успішно об'єднують різні покоління через спільне виконання та прослуховування музики. Молодь також долучається до цих подій, отримуючи змогу познайомитися з народною музикою у сучасній інтерпретації.

Однак сучасний світ ставить перед нами нові виклики. Глобалізація,

активний розвиток цифрових технологій і масова культура часто витісняють звичні мистецькі форми. Особливо гостро це проявляється серед молоді, бо є найвразливішою до впливу зовнішніх культурних трендів. Відтак дослідження ролі українського народно-академічного виконавства у формуванні молодіжного культурного середовища стає не лише актуальним, але й стратегічно важливим.

Україна має багатий музичний спадок, проте він часто недооцінюється самими українцями. Серед основних проблем можна виділити такі:

– Помітне зменшення інтересу молоді до традиційної музики. На жаль, сучасні молоді люди надають перевагу більш популярним жанрам, які транслюються у глобальних медіа. Українська народна музика, особливо інструментальна, сприймається як архаїчна та малозрозуміла.

– Недостатність інтеграції народної музики у шкільну та позашкільну освіту. Хоча програми шкіл мистецтв і містять елементи народної музики, вони часто викладаються формально, без акценту на її унікальність і актуальність.

– Відсутність достатнього медіапростору для народного виконавства. Традиційна українська музика дуже кволо представлена у популярних соціальних мережах чи на музичних платформах, які активно використовуються молоддю.

– Низький рівень популяризації українських народних інструментів. Бандура, цимбали, сопілка та інші народні інструменти мають великий потенціал для інтеграції у сучасну музику, але він, на жаль, використовується недостатньо.

Серед шляхів вирішення цієї проблеми можна запропонувати наступні:

1. Використання сучасних форматів подачі інформації. У зв'язку з тим, що молодь активно споживає контент у соціальних мережах, створення коротких відео, музичних кліпів чи інтерактивних історій на платформах TikTok, Instagram та YouTube допоможе зробити народну інструментальну музику більш доступною та більш цікавою.

2. Організація майстер-класів і воркшопів, на яких звучатиме народна інструментальна музика. Живе знайомство з народними інструментами може викликати справжнє зацікавлення. Проведення інтерактивних майстер-класів у

школах, університетах чи на фестивалях дозволяє молоді спробувати себе у грі на інструментах, що значно посилює інтерес до народної інструментальної культури.

3. Крос-жанрові музичні експерименти. Інтеграція народних інструментів у сучасну музику допомагає показати їх універсальність. Гурти, що працюють у цьому напрямі, достойні стати гідним прикладом для молодих музикантів.

4. Організація Фестивалів народної музики для молоді. Проведення етнофестивалів, де старовинна народна музика поєднується з сучасними напрямами, допомагає залучати досить широку аудиторію. Можна спробувати організувати окремі молодіжні сцени з популярними виконавцями, які використовують народні інструменти.

5. Ігрові елементи у навчанні. Впровадження ігрових технологій, таких як музичні квести, інтерактивні онлайн-ігри чи додатки для вивчення українських народних мелодій, допоможе зробити процес навчання цікавим і захопливим.

6. Колаборації з медіа та блогерами. Запрошення популярних блогерів до проєктів з популяризації народної музики дозволяє донести її цінність до широкої молодіжної аудиторії. Цікавий приклад — залучення блогерів до виконання сучасних каверів на народні мелодії.

7. Популяризація через кіно і серіали – використання народної інструментальної музики у саундтреках до популярних фільмів чи серіалів підвищує її впізнаваність і актуальність для молоді.

Як висновок зазначимо, що сучасний світ зазнає потужного впливу глобалізаційних процесів, що сприяє інтеграції культур, але водночас створює ризики втрати національних традицій. У цьому контексті молодіжне культурне середовище стає важливим простором для відродження, збереження і переосмислення національного мистецтва. Завдання освітян, представників культури і владних структур – зробити все можливе, щоб культурна унікальність України не перетворилася на експонати музеїв чи музичних фондів, а жила і розвивалася, подорожуючи поколіннями. Важливість такого підходу важко переоцінити, особливо в масштабах воєнного сьогодення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Давидов, М. (1981). Тенденції розвитку народно-інструментального мистецтва. *Музика*, (5), 24–25.
2. Давидов, М. (2003). Основні принципи музичної педагогіки академічного народноінструментального мистецтва в Україні. *Музична освіта в Україні. Теорія і практика*, (29), 91–98.
3. Давидов, М. А. (2005). *Історія виконавства на народних інструментах (Українська академічна школа): підручник*. Київ: НМАУ ім. П. Чайковського.
4. Душний, А. І. (2005). Оркестр народних інструментів на перехресті шляхів академічного виконавського сьогодення. *Академічне мистецтво оркестрів народних інструментів і капел бандуристів спеціальних музичних вузів України: тези Всеукр. наук.-практ. конф.* (с. 78–87). Київ: НМАУ ім. П. Чайковського.
5. Голяка, Г. (2005). Сучасна Київська народно-інструментальна школа на теренах європейського виконавства. *Феномен школи в музично-виконавському мистецтві: тези міжнар. наук.-теорет. конф.* (с. 34–36). Київ: НМАУ ім. П. Чайковського.
6. Іванов, Є. О. (1995). *Академічне баянно-акордеонне мистецтво на Україні (історичний аспект): дис., канд., мистецтвознавства*. Київ.
7. Ляшенко, І. (1998). Народно-інструментальне професійно-академічне мистецтво в контексті музичної україністики. *Актуальні напрямки розвитку академічного народно-інструментального мистецтва: зб. мат II Всеукр. наук.-практ. конф.* (с. 61–62). Київ: НМАУ ім. П. Чайковського.
8. Пасічняк, Л. (2007). *Академічне народно-інструментальне ансамблеве мистецтво України ХХ ст.: історико-виконавський аспект: автореф. дис. канд. мистецтвознавства: 17.00.01*. Львів: ЛДМА ім. М. В. Лисенка.
9. Трофимчук, О. (2007). *Темброва еволюція в українській народно-оркестровій музиці: автореф. дис. канд. мистецтвознавства: 17.00.03*. Київ.
10. Черкаський, Л. (2003). *Українські народні музичні інструменти*. Київ: Техніка.